

HASO Rantapuisto

Heka Pukinmäki Isonpellontie 6

J-P Lehtinen, Grete Laukkanen

arkkitehdit SAFA

Arkkitehtuuritoimisto B&M Oy

www.bm-ark.fi

Pukinmäen rantapuistoon on valmistunut näyttävä asuinkortteli, jonka kaikista asunnoista avautuvat vehreät näkymät Vantaanjoen puisto- ja jokimaisemaan. Kortteli muodostuu kolmesta viisikerroksisesta asuinrakennuksesta sekä matalasta piharakennuksesta.

Isonpellontien asuinkortteli sijaitsee Pukinmäen rantapuistossa, Kehä I:n ja Vantaanjoen välissä. Toteutus perustuu vuonna 2015 käydyn kutsukilpailun voittaneeseen ehdotukseen "Nikamat". Helsingin kaupungin asuntotuotantotoimiston ja kaupunkisuunnitteluviraston järjestämän suunnittelu- ja tarjouskilpailun tavoitteena oli asemakaavan muuttaminen asuinrakentamiseen. Kilpailun pohjalta Helsingin kaupungin asuntotuotanto rakennutti 153 asumisoikeus- ja vuokra-asuntoa Helsingin Asumisoikeus Oy:n ja Heka-Koillinen Oy:n käyttöön.

Kaupunkikuva ja maisema

Kortteli sijaitsee Vantaanjoen kulttuurimaisemassa, joka on määritelty maakunnallisesti arvokkaaksi kulttuuriympäristöksi. Tontin eteläpuolella avautuu vanha jokimaisema, ja pohjoispuolella kehätien väyläympäristö. Alueen maaperä on vanhaa jokisuistoa ja rakentamisolosuhteet heikenevät joenuomaan kohti. Jokimaiseman ominaispiirteiden säilyttämiseksi ja ranta-alueen säilyttämiseksi julkisessa virkistyskäytössä rakennukset ja autopaikat on sijoitettu tiiviisti Isonpellontien varteen, jonne sijoittuva asukaspysäköinti saatiin optimoitua näin porrashuoneiden lähelle. Näin maatäyttöä ja stabilointia jäi tehtäväksi mahdollisimman pienelle alueelle ja rantapuiston luonnontilaista puustoa saatiin säilytettyä, myös tontin pinta-ala saatiin optimoitua. Samalla rakennusten massoittelu mahdollisti näkymien avautumisen vehreään puisto- ja jokimaisemaan kaikista asunnoista.

1 Asemapiirros

2 Pihan kasvillisuuden valinnassa on pyritty monimuotoiseen kukkivaan ympäristöön, missä talojen väleihin jäävät puutarhamaiset "kotipihat" ja muuten kasvillisuus on luonnonmukaista.

3

4

- 3 Asuinpihojen ratkaisu on sovitettu seudullisesti arvokkaaseen Vantaanjoen kulttuurimaisemaan.
- 4 Pihan suunnittelua on ohjannut voimakkaasti viereisen Vantaanjoen ajoittainen tulviminen, joka sallitaan hallitusti myös piha-alueella. Suurimman jokitulvan (1/200 v) aikaan rantaviiva muodostuu oleskelulaiturien kohdalle.
- 5 Rakennusten massoittelu luo monimuotoisen, mutta rauhallisen taustan Vantaanjoen rantapuistosta avautuville näkymille.
- 6 Rakennukset suojaavat Vantaanjoen rantapuistoa liikenteen melulta.

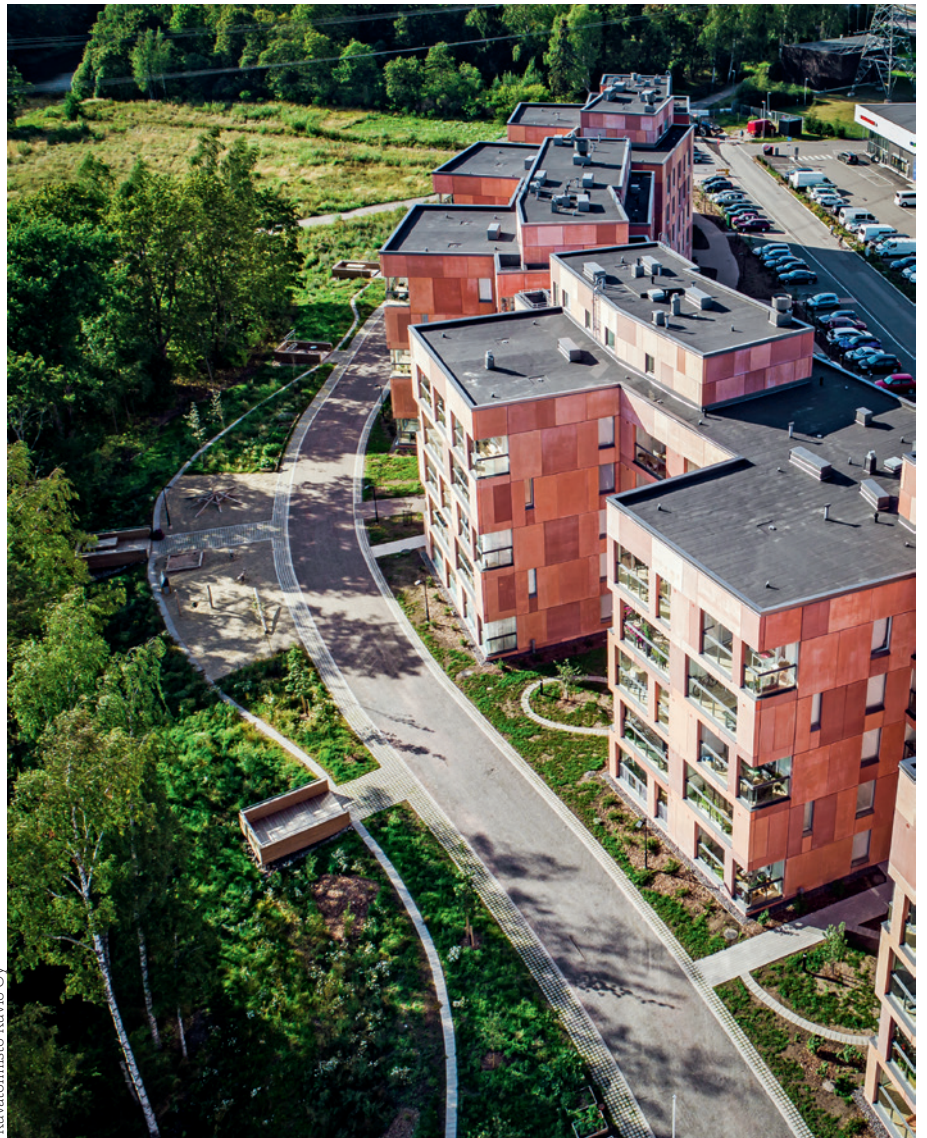
Polveilevat, nikamista koostuvat rakennusmassat muodostavat piha-alueita rajaavan ja liikenteen melulta suojaavan "selkärangan". Rakennusmassa on jaettu maastonmuotoja mukaillen kolmeen osaan. Selkeästi rajattu korttelipiha on liitetty maaluiskalla luonnonmukaiseen piha-alueeseen ja puistoon, joka muodostaa rantaviivan suurimman (kerran 200 vuodessa) jokitulvan aikaan. Korttelin yhteiset oleskelupaikat kurottavat laiturimaisina luonnonmukaiselle alueelle.

Pihan hulevedet on johdettu pintavaluntana läpäisevien pinnoitteiden kautta puistoon, jotta puuston vesitasapaino säilyisi edes osittain. Joen puoleisella piha-alueella pintamateriaalit ovat perinteisen läpäiseviä ja siellä ei ole kaivoja. Pihan kasvillisuuden valinnassa on pyritty monimuotoiseen kukkivaan ympäristöön, missä talojen väleihin jäävät puutarhamaiset "kotipiha" ja muuten kasvillisuus on luonnonmukaista. Leikattavaa nurmea ei ole.

Massoittelu luo monimuotoisen, mutta rauhallisen taustan Vantaanjoen rantapuistosta avautuville näkymille. Rakennukset suojaavat Vantaanjoen rantapuistoa liikenteen ja ympäristön haitoilta. Säilytetty puusto pehmentää rakentamisen aiheuttamaa muutosta Vantaanjokilaakson kulttuurimaisemassa.

Rakennukset ja arkkitehtuuri

Kortteli muodostuu kolmesta viisikerroksesta asuinrakennuksesta sekä matalasta piharakennuksesta. Käärmemäisesti polveileva, yksiaineinen massoittelu muodostaa Ison-

5

Kuvatoimisto Kuvio Oy

Sami Perttälä

6

7

8

7 Julkisivu lounaaseen ja etelään

8 Kalustetut pohjat

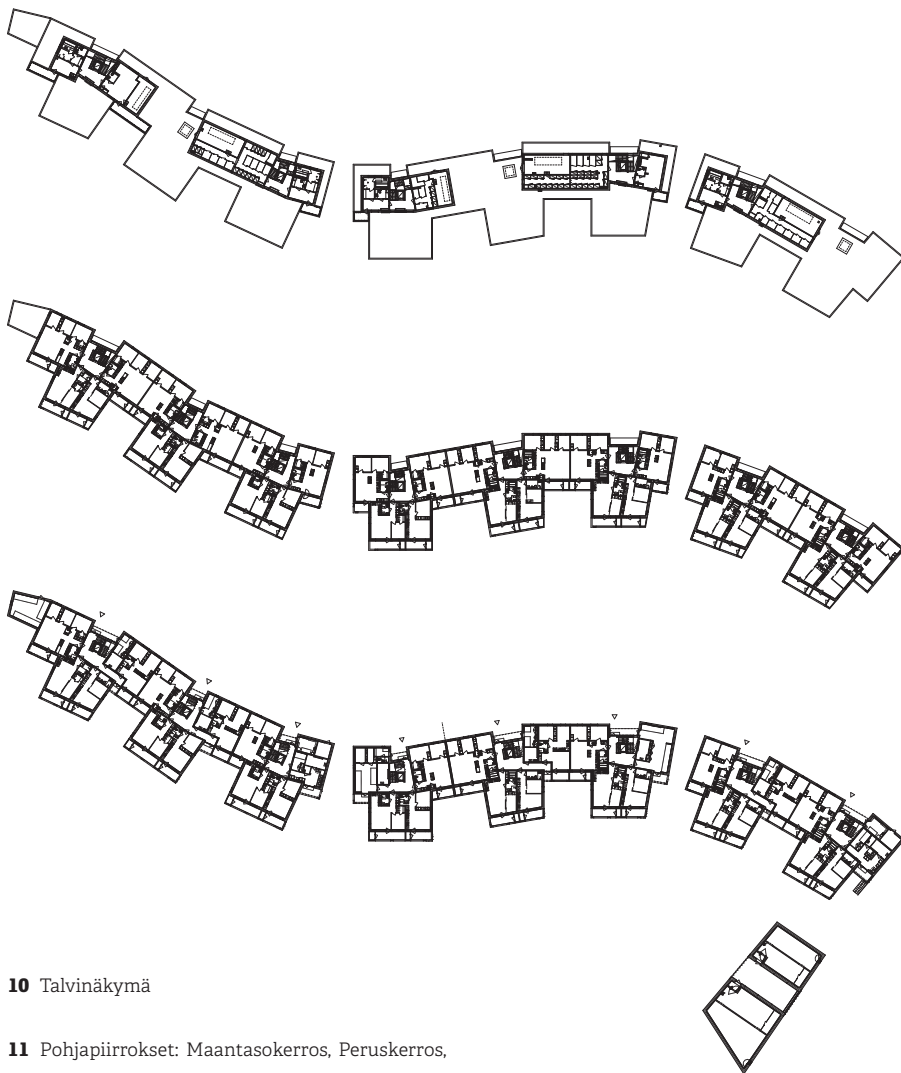
9 Piha valmistumisvaiheessa

9

10

10 Talvinäkymä

11 Pohjapiirroksat: Maantasokerros, Peruskerros, Ullakkokerros

pellontien suuntaan yhtenäistä muurimaista julkisivua, jonka vastakohtana toimii Vantaanjoen suuntaan monimuotoiset porrastetut parvekejulkisivut. Massoittelua jäsentävät nikamien avaukset ja sisäänkäyntisyvennykset. Porrashuoneet ovat kiilamaisia, tarjoten komeita näkymiä pohjoiseen jokilaaksoon. Rakennusmassojen, nikamien, muoto mahdollistaa kaikista asunnoista näkymät vähintään kahteen suuntaan. Asuntojen sisäänvedetyt, lasitetut parvekkeet sijaitsevat etelän- tai lounaan puolella, avautuen rantapuistoon ja jokimaaisemaan. Parvekejulkisivu on luonteeltaan avonaisempi, säilyttäen kuitenkin rakennusten yksiaineisen ja massiivisen olemuksen.

Asunnot vaihtelevat kooltaan pienistä kaksioista isompiin neljän huoneen perheasuntoihin. Asuntokohtaiset irtaimistovarastot sijaitsevat yleensä parvekkeiden yhteydessä, mikä parantaa niiden käytettävyyttä ja tilaekonomiaa. Yhteistilat sijaitsevat pääosin maantas- ja ullakkokerroksessa. Talosaunat sekä kerhotilat sijaitsevat ullakolla ja niistä avautuu vapaat näkymät jokilaaksoon. Tontin itäreunassa sijaitseva viherkattainen piharakennus suojaa oleskelualueita Käsälyntien melulta. Piharakennuksessa sijaitsevat väestönsuojat ja ulkoiluvälinevarastoja.

Julkisivut

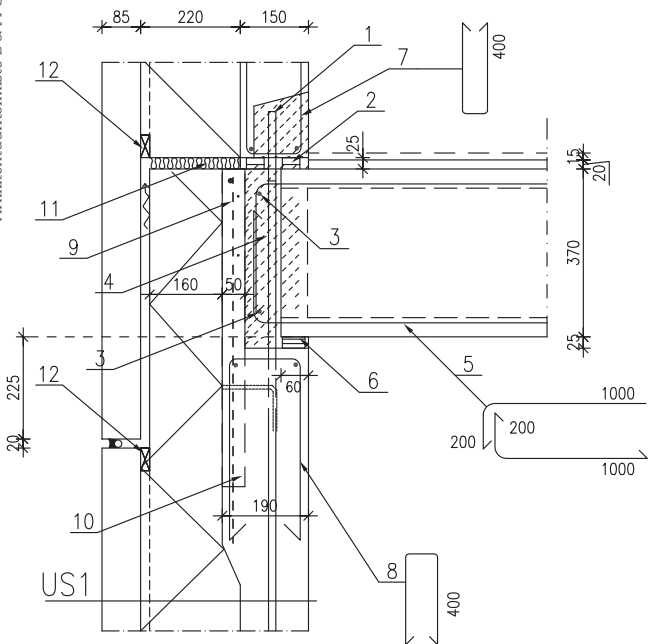
Kilpailuehdotuksessa julkisivut esitettiin tehtävän väribetonisina kuorielementteinä, jotka muodostavat suuria kolmivärisiä pintoja. Jat-

11

12

Arkkitehtuuri- ja rakennusarkkitehti B & M Oy

Sweco Rakennetekniikka Oy

- 1 Harjaterästangot T16, suunnittelijan ohjeen mukaan k1200 ontelaa saumojen kohdalla, joista joka toinen (k2400) viedään ylemmän elementin koloon
 - 2 Asennuspalat, vaneri + teräs
 - 3 Rengasteräksset
 - 4 Juotosbetoni $\geq$ C32/40
 - 5 Saumateräksset joka saumassa (vähintään 1+1 T8 tai suunnittelijan ohjeen mukaan)
 - 6 Asennuspalat, vaneria tai muovia
 - 7 1+1-T8 kolon molemmin puolin
 - 8 1+1-T8 tapin molemmin puolin
 - 9 Verko T6-K150 ulotetaan 400 mm elementin täyspaksuun osaan
 - 10 Työaikainen putkituenta ks. DE09
 - 11 Saumavilla, asennus elementtiasennuksen yhteydessä
 - 12 Vaaka tuuletusurat
- ontelolaataston pituussuuntaisiin saumoihin ei saa sijoittaa sähköputkituksia; poikittaisiin saumoihin max. 3 putkea/sauma

13

kosuunnittelussa julkisivujen rakenne vaihtui sandwich-elementeiksi, mutta rakennusten arkkitehtuuri haluttiin säilyttää kilpailuehdotuksen mukaisena. Suunnittelussa kiinnitettiin erityistä huomiota elementtijakoon, elementti- ja valesaumojen detaljeihin sekä elementtien reunoihin rakennusten nurkissa. Parvekejulkisivut noudattavat samoja periaatteita.

Julkisivun toteuttamiseksi tutkittiin erilaisia vaihtoehtoja. Suunnittelun alkuvaiheessa hyödynnettiin *Betoniteollisuus ry:n* ylläpitämää materiaaliarkistoa ja asiantuntemusta. Tavoitteena oli löytää terracottaan pohjautuva väriskaala, jonka toteuttamiseksi vertailtiin eri väri- ja kiviainesyhdistelmiä sekä erilaisia pintakäsittelyitä. Pintamallit valmisti *Betoniluoma Oy*. Lopulta päädyttiin tuottamaan kolme eri sävyä käyttämällä samaa väribetonimassaa kolmella eri pintakäsittelyllä samassa elementissä. Eri pintakäsittelyt; muottipinta, hienopesu ja happopesu paljastavat betonin kiviainesta eri tavoin, jolloin samasta betonimassasta saadaan tuotettua erilaisia tekstuuria ja värisävyjä. Toteutusvaiheessa urakoitsijaksi valikoitui *Suutarinen Yhtiöt Oy*. Suunnittelua jatkettiin tehtaan kanssa ja oikea väri ja kivi-

aines sekä pintakäsittelyt toteutusta varten päätettiin mallien avulla.

Julkisivu näyttää kauempaa katsottuna yhtenäiseltä, kun taas lähempänä tarkasteltuna se muodostaa rikasta väripintaa ja tekstuuria. Eri pintakäsittelyt yhdessä elementti- ja valesaumojen kanssa rytmittävät julkisivua, häivyttävät elementtien todelliset rajat. Tavoitteena oli aikaansaada kolme eri pintaa, mutta lopputuloksena valon ja betonin luonnollisen väri vaihtelun vuoksi on saavutettu lukematon määrä eri sävyjä, jotka kuitenkin muodostavat yhtenäisen kokonaisuuden.

Parvekkeet olivat rakenteellisesti projektin haastavimmat toteuttaa. Rakennusten hahmo yksiaineisena haluttiin säilyttää myös parvekejulkisivuilla. Parvekkeiden kannattamiseksi tutkittiin useita vaihtoehtoja. Lähtökohtana oli, että kantavat linjat ovat parvekkeen ulko-reunoilla, eikä erillisiä parvekepilareita käytetä. Irtaimistovarastot parvekkeilla sekä niiden sijainnin vaihtelu kerroksittain toivat lisähaasteita suunnitteluun. Parvekkeiden massiiviset seinämät ja palkit toimivat ja myös näyttävät, parvekkeiden kantavilta rakenteilta.

12 Parvekedetaljit. Työmaavaihe.

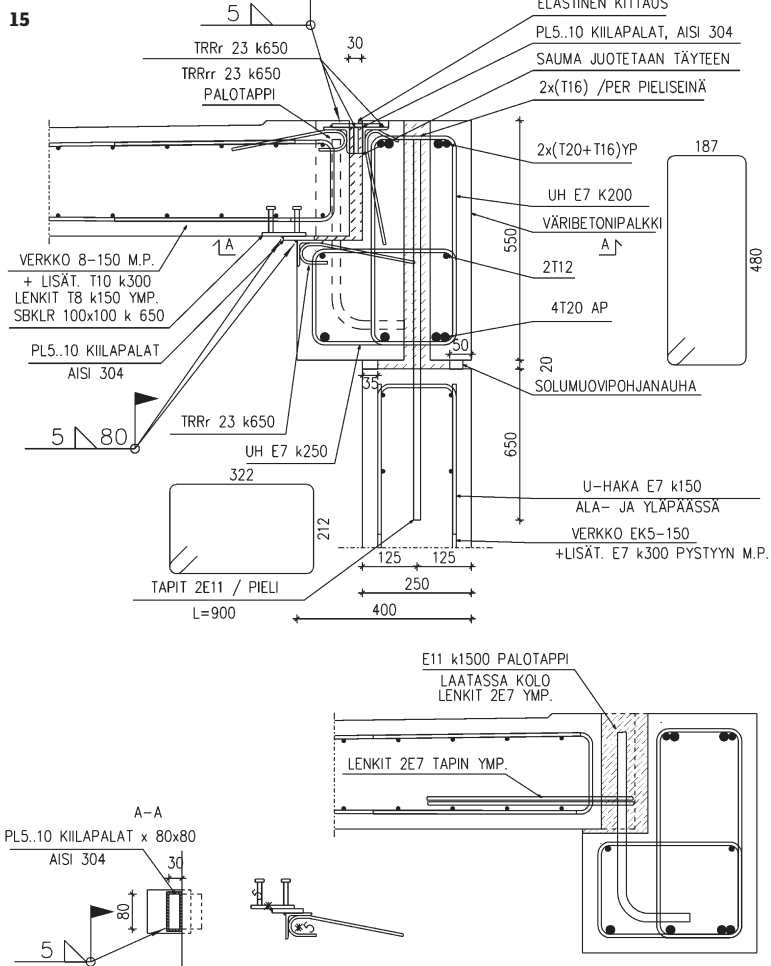
13 Ontelolaatan ja kantavan SW-elementin liitos. Rakennedetalji.

14 Betonin väri- ja pintakäsittelymalleja tehtaalla.

15 Parvekepalkin ja laatan liitos. Rakennedetalji.

14

HASO Rantapuisto ja Heka Pukinmäki Isonpellontie 6

Osoite: Isonpellontie 4 ja 6, 00720 Helsinki

Valmistumisvuosi: 2019

Huoneistojen lukumäärä 153 kpl

Huoneistoala: 9 439 m²

Kerrosala: 12 100 kem²

Bruttoala: 14 365 brm²

Rakennuttaja: Helsingin kaupunki asuntotuotanto /
Sirpa Pylväs, projektipäällikkö (edeltäjät Sanna Pusila,
Mika Toikka)

Arkkitehtisuunnittelu: Arkkitehtuutoimisto B&M Oy
/ J-P Lehtinen, arkkitehti SAFA, pääsuunnittelija; Grete
Laukkanen, arkkitehti SAFA, projektiarkkitehti
Maisemasuunnittelu: Loci Maisema-arkkitehdit
Oy / Pia Kuusiniemi, maisema-arkkitehti MARK ja
Annaleena Puska / Jussi Virta, maisema-arkkitehti
MARK / projektimaisema-arkkitehti

Rakennesuunnittelu: Sweco Rakennetekniikka Oy
/ Tommi Hokkanen, vastaava rakennesuunnittelija;
Petri Rantanen, rakennesuunnittelija

LVI-suunnittelu: Amplan Oy

Sähkösuunnittelu: Elbox Oy

Pääurakoitsija: Varte Oy

Elementtisuunnittelu: JL-Rakenne Oy / Jorma Lyhty

Betonelementtien toimittaja: Suutarinen Yhtiöt Oy

16 Erilaiset betonin pintakäsittelyt yhdessä elementti- ja valesaumojen kanssa rytmittävät julkisivua, häivyttäen elementtien todelliset rajat.

17 Rakennusten hahmo yksiaineisena on säilytetty myös parvekejulkisivuilla. Parvekkeiden massiiviset seinämät ja palkit toimivat ja myös näyttävät parvekkeiden kantavilta rakenteilta.

Kuvatoimisto Kivio Oy

HASO Rantapuisto and Heka Pukinmäki Isonpellontie 6

The residential estate of Isonpellontie, a total of 153 right-of-occupancy and rental apartments owned by HASO (right-of-occupancy housing company of City of Helsinki) and Heka (housing company of City of Helsinki), is located in the Rantapuisto riverbank area of Pukinmäki, between Ring Road I and River Vantaanjoki. The project was implemented based on the winning entry "Nikamat" ("vertebrae") in an invitational competition organised in 2015.

The architect and the landscaping architect joint forces to find the optimum location for the buildings. This made it possible to preserve much of both the tree stock on the banks of River Vantaanjoki and open field land for use as a park. The residents can enjoy a vista of the old cultural landscape of the River.

The carbon footprint of the building project could be reduced through siting, minimising the need for soil stabilisation which has a large carbon footprint. The courtyard was only reinforced in the area of the fire service access road, and the plan for the parking area utilises the street area for reversing. No gully structures were needed, stormwater is removed by surface flow.

The estate comprises three five-storey apartment buildings and a low outbuilding. The winding, snaky single-material building mass forms a uniform wall-like facade towards Isonpellontie Road, contrasted by the multifaceted, stepped balcony facades facing

River Vantaanjoki. Open vertebra points and entry recesses give rhythm to the overall massing. Stairwells are wedges in shape, and offer impressive views to the northern river valley. The form of the building masses, the vertebrae, means that every apartment has aspects in at least two directions.

The facades are precast sandwich units. Special attention was in the design work paid to the division of units, details of unit joints and groove joints as well as to the edges of the units at the corners of the buildings. The balcony facades follow the same principles.

The three different terracotta tones on the facades were realised using the same coloured concrete mix with three different finishes on one unit. The different finishes; beton brut, fine wash or acid wash expose the aggregate in the concrete in different ways allowing different textures and tones to be produced with a single concrete mix.

When seen from afar, the facade appears a uniform structure, but at closer range it creates a surface rich in colours and textures. The different finishes together with the unit joints and the dummy joints give the facade a rhythm and make the actual boundaries between the units vanish from sight. The aim was to produce three different finishes, but owing to natural variation in light and concrete colour the end result comprises a multitude of different shades and tones which still create one uniform entity.

The facade balconies were designed to repeat the single-material appearance of the buildings. The starting point was to place load-bearing lines on the outer edges of the balcony without the use of any separate balcony columns. The incorporation of storage space on the balconies, in different locations on different floors, added to the challenges of design. The massive walls and beams of the balconies function, and also look like load-bearing structures of the balconies.